

OPORTUNITĂȚI DE DEZVOLTARE A SISTEMULUI FISCAL DIN REPUBLICA MOLDOVA

OPPORTUNITIES FOR THE DEVELOPMENT OF THE TAX SYSTEM IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

DARII Cristina, studentă, Specialitatea: EGD,
Academia de Studii Economice din Moldova,
Chișinău, Str. Bănulescu-Bodoni 61
e-mail: cristinadarii693@gmail.com

Abstract. *The Republic of Moldova has a complex tax system that includes a series of laws, regulations, and procedures that govern the taxes and fees collected by the government. The tax system is criticized for its complexity and high levels of taxes and fees. In this context, an analysis of the tax system and national public budget revenues could provide a clear and balanced perspective, so that readers can make informed decisions and better understand the role of taxation payments. As such, a set of concrete solutions has been proposed for the development and improvement of the tax system.*

Keywords: *tax system, taxation system, national public budget revenue, economic growth.*

JEL CLASSIFICATION: H71, H79;

INTRODUCERE

Republica Moldova are un sistem fiscal complex, care include o serie de legi, reglementări și proceduri care guvernează impozitele și taxele colectate de guvern. Scopul principal al sistemului fiscal este de a strânge venituri suficiente pentru a finanța cheltuielile publice și de a promova dezvoltarea economică a țării.

Cu toate acestea, sistemul fiscal din Republica Moldova este criticat pentru complexitatea sa și pentru nivelul ridicat al impozitelor și taxelor.

Scopul lucrării: Scopul acestui studiu este de a oferi o perspectivă clară și echilibrată asupra veniturilor bugetului public național, astfel încât cititorii să poată lua decizii corecte și să înțeleagă mai bine rolul plăților sistemului de impunere.

Obiectivele lucrării: Analiza sistemului fiscal din Republica Moldova și propunerea unui set de soluții concrete pentru îmbunătățirea și dezvoltarea acestuia .

METODE DE CERCETARE UTILIZATE

Sistemul fiscal al Republicii Moldova reprezintă totalitatea impozitelor și taxelor, a principiilor, formelor și metodelor de stabilire, modificare și anulare a acestora, prevăzute de prezentul cod, precum și totalitatea măsurilor ce asigură achitarea lor. (Codul Fiscal al Republicii Moldova, Legea Nr.1163/1997, Titlul I, Articolul 2, 2023)

Sistemul fiscal reprezintă o strategie unică în sistemul financiar al Republicii Moldova și include următoarele elemente:

- sistemul de impozite;
- legislația fiscală;
- aparatul fiscal. (Botnari N., 2010)

Pentru a evalua sistemul de impozitare și sursele de venit în bugetul public național, am făcut o analiză cantitativă a datelor selectate din rapoartele privind executarea bugetului public național.

Sistemul de impozite al Republicii Moldova

Sistemul de impunere reprezintă totalitatea impozitelor, taxelor și altor plăți, concepute în conformitate cu legislația fiscală în vigoare. Impozitele și taxele reprezintă unele dintre sursele veniturilor bugetului public național. (Botnari N., 2010) Astfel, conform figurii 1, veniturile bugetului public național în anul 2022 au constituit 91505.4 miliarde de lei, dintre care cea mai mare parte din venituri o constituie impozitele și taxele în valoare de 57,524.2 miliarde de lei.

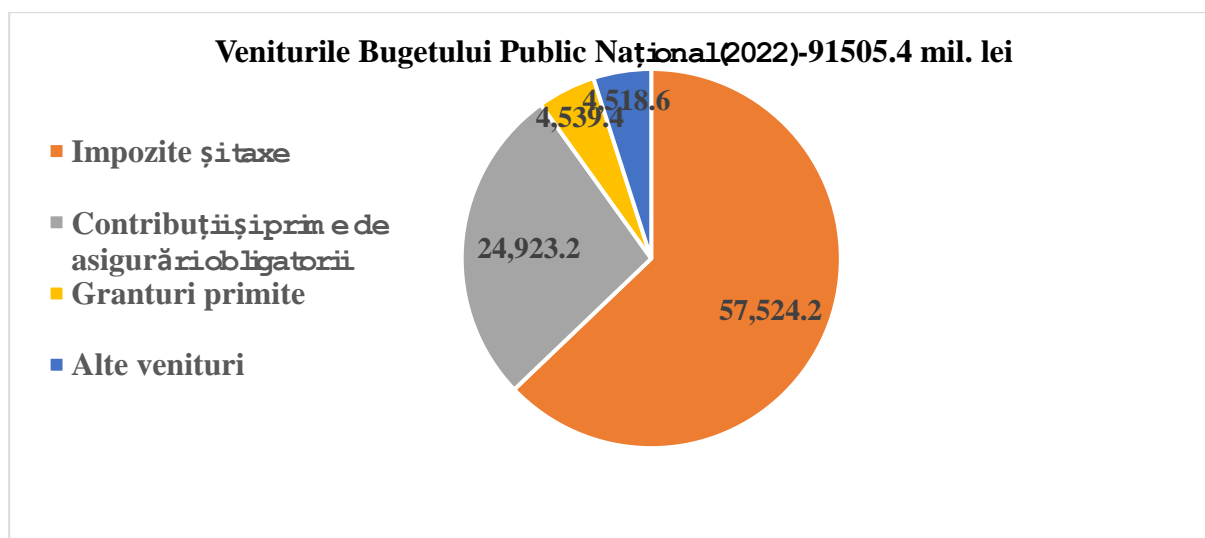

Figura 1. Executat conform datelor din sursa: (Raport privind executarea bugetului public național, 2022)

Impozite și taxe (2022), mil. lei

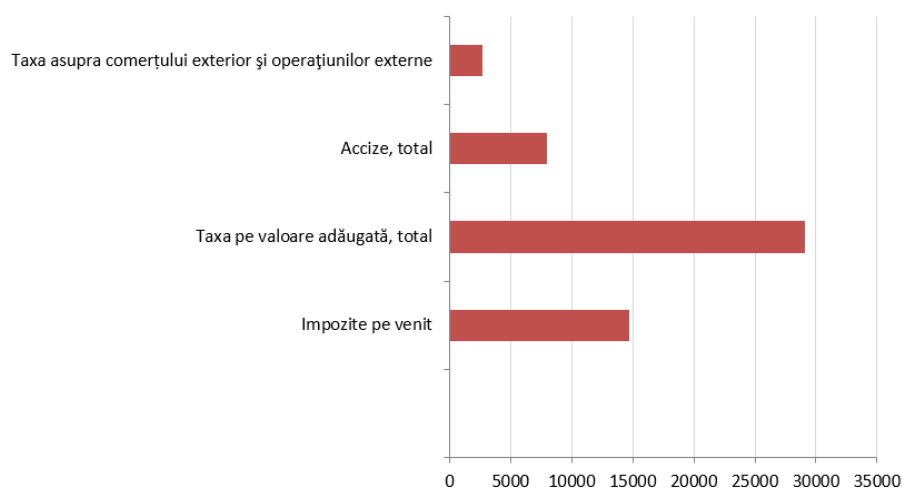

Figura 2. Executat conform datelor din sursa: (Raport privind executarea bugetului public național, 2022)

În figura 2 sunt prezentate încasările din impozitele și taxele generale de stat în anul 2022, iar ponderea cea mai mare îi revine impozitelor indirecte, în special taxei pe valoarea adăugată.

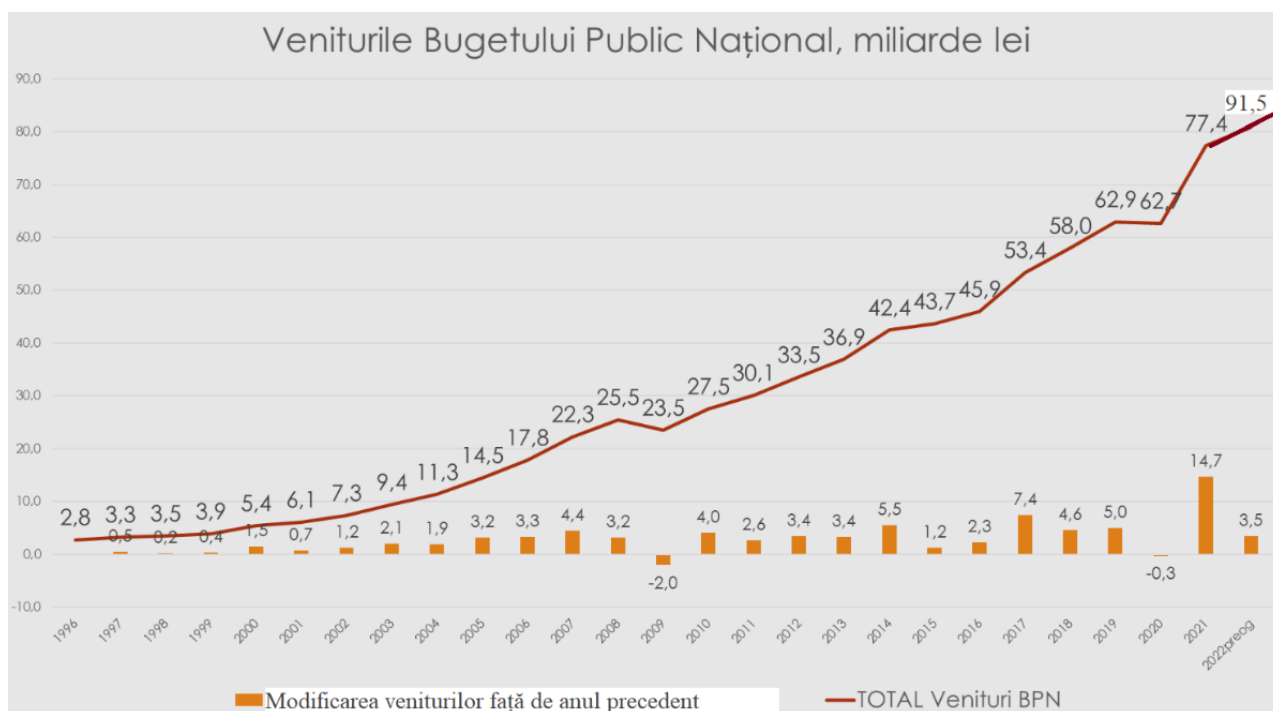

Figura 3

Sursa: <https://ionita.md/2022/02/07/041-analize-economice-bugetul-public-national/>

Conform figurii 6, în anii 1996-2008, veniturile bugetare au crescut treptat, datorită unei administrări fiscale mai bune și a creșterii economice. În anii 2008-2010, ca urmare a crizei economice globale, veniturile bugetare au înregistrat o scădere semnificativă de 2 miliarde de lei, după care au crescut din nou. În anul 2020, din cauza pandemiei de COVID-19 și a măsurilor restrictive impuse, veniturile bugetare au înregistrat o scădere de 0.3 miliarde de lei, iar în 2021, veniturile au crescut cu 14,7 miliarde de lei față de anul precedent, datorindu-se creșterii consumului populației. (#041 Analize Economice: Bugetul Public Național, 2022)

REZULTATELE OBȚINUTE

În urma analizei cantitative a veniturilor bugetului public național, am constatat că cea mai mare parte din venituri o constituie impozitele și taxele, iar ponderea cea mai mare îi revine impozitelor indirecte, în special taxei pe valoarea adăugată. Oamenii se plâng pentru nivelul ridicat al impozitelor și taxelor, și pentru complexitatea procesului de plată a acestora, de aceea unii din ei încearcă să evite plata impozitelor.

Pentru aceasta propun câteva **oportunități importante de dezvoltare a sistemului fiscal:**

- Simplificarea și modernizarea procesului de declarare și plată a impozitelor** prin reducerea numărului de taxe și impozite și prin simplificarea procedurilor de plată a acestora, care ar putea reduce încălcările fiscale. În acest sens, se pot implementa soluții digitale, cum ar fi un sistem electronic de declarare și plată a impozitelor sau îmbunătățirea sistemelor de colectare a veniturilor online.
- Combaterea evaziunii fiscale:** Evaziunea fiscală este unul dintre cele mai mari probleme cu care se confruntă sistemul fiscal din Moldova. Guvernul ar putea să ia măsuri pentru a intensifica controalele fiscale și pentru a încuraja conformitatea fiscală prin stimulente fiscale, precum reducerea impozitelor pentru cei care își plătesc impozitele la timp.
- Creșterea gradului de transparență a sistemului fiscal:** Îmbunătățirea transparenței în ceea ce privește taxele și impozitele ar putea contribui la creșterea încrederii contribuabililor în sistemul fiscal. Guvernul ar putea publica mai multe informații despre impozite și taxe, astfel încât contribuabilii să aibă o mai mare înțelegere a modului în care sunt colectate și utilizate veniturile fiscale.

4. Dezvoltarea unui sistem fiscal pro-inovare și pro-creștere:

Guvernul ar putea să creeze un mediu fiscal favorabil pentru inovare și creștere, prin acordarea de stimulente fiscale pentru companiile care investesc în cercetare și dezvoltare, precum și prin promovarea antreprenoriatului și a dezvoltării economice în regiunile mai puțin dezvoltate din Moldova.

Guvernul ar mai putea să ofere facilități fiscale și finanțare pentru sectorul micilor întreprinderi, care ar putea contribui la creșterea economică a țării. Aceste facilități ar putea include, de exemplu, reduceri ale impozitelor pentru start-up-uri și companii mici, împrumuturi la dobânzi reduse sau programe de mentorat pentru antreprenori.

5. Îmbunătățirea coordonării între organismele fiscale

În Republica Moldova, există mai multe organisme fiscale implicate în colectarea impozitelor, cum ar fi Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF), Serviciul Vamal, Inspectoratul Fiscal de Stat, etc. O coordonare mai bună între aceste organisme poate ajuta la evitarea dublării eforturilor, la reducerea costurilor administrative și la îmbunătățirea eficienței colectării impozitelor.

CONCLUZIE

În general, sistemul fiscal al Republicii Moldova reprezintă o componentă importantă a economiei naționale, care trebuie să fie gestionată cu atenție și eficiență pentru a sprijini dezvoltarea economică a țării. În ultimii ani, guvernul moldovean a făcut eforturi pentru a simplifica și a reduce impozitele și taxele, în special pentru a sprijini investițiile străine și a încuraja dezvoltarea sectorului privat.

Cu toate acestea, există încă provocări și probleme asociate cu sistemul fiscal din Republica Moldova, inclusiv complexitatea sa și nivelul ridicat al impozitelor și taxelor. Prin urmare, este important ca guvernul moldovean să continue să lucreze pentru a îmbunătăți și a simplifica sistemul fiscal, pentru a stimula creșterea economică și a sprijini dezvoltarea sustenabilă a țării.

REFERINTE BIBLIOGRAFICE:

1. #041 *Analize Economice: Bugetul Public Național*. (2022, 02 07). Preluat de pe VEACESLAV IONIȚĂ, Analize, Comentarii, Opinii: <https://ionita.md/2022/02/07/041-analize-economice-bugetul-public-national/>
2. Botnari N., B. A. (2010). *FINANȚE*. Chișinău.
3. *Codul Fiscal al Republicii Moldova, Legea Nr.1163/1997, Titlul I, Articolul 2*. (2023, 09 07). Preluat de pe Codul Fiscal al Republicii Moldova: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=132821&lang=ro#
4. *Raport privind executarea bugetului public național*. (2022). Preluat de pe Ministerul Finanțelor: <https://mf.gov.md/ro/content/catalogul-de-date-deschise-al-mf-pentru-anul-2022>

Coordonator științific: MĂRGINEANU Aureliu, , dr., conf. univ.

Academia de Studii Economice din Moldova,

Chișinău, Str. Bănulescu-Bodoni 61

e-mail: margineanuaureliu@gmail.com